

‘Απόψε ἥρθανε νὰ μᾶς κλέψουντες σύνηθ. ‘Απόψ’ καλὰ ἐκοιμέθα Κερασ. Χαλδ. || Ἀσμ.

‘Πόφα Χριστὸς γεννήθηκε κ’ ἡ κόσμος δὲν τὸ νοιῶντον Α.Ρουμελ. (Καρ.)

‘Απόψ’-ιν τὰ μεσάνυχτα ἔρθεν ἡ περιστέρα,
ἐκούζεν καὶ-ν-έγνεφ’σε με κ’ εἶπε με καλησπέρα
(ἔγνεφ’σε = ἔξυπνησε) Κρώμν.

‘Απόψ’ ἡ νύχτα δίπλασεν καὶ διφέγγον ἐπιάστεν
καὶ τὸ δικό μου τὸ πουλλὸν ἔξ’ ἐπαραβραδάστεν
(φέγγον = φεγγάρι) Κερασ. Συνών. Ἰδ. ἐν λ. ἀποσπέρα 2.

2) Κατὰ τὴν ἑσπέραν ἡ νύχτα τῆς παρούσης ήμέρας κοιν. καὶ Καλαβρ. (Κοντοφ, Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) Καππ. (Άραβάν. Σιλ. Σινασσ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): *Tí θὰ φάμε ἀπόψε;* ‘Απόψε φάμε μείνω ’ς τὸ σπίτι. ‘Ελα ἀπόψε νὰ φάμε μαζί. ‘Απόψε φάμε ξενυχτήσω. Νὰ φθῆς ἀπόψε χωρὶς ἄλλο κοιν. ‘Ας μένω ἀπόψ’ καὶ πουρνὰ πάγω Κρώμν. ‘Απόψι φενὰ ἔχουμε γομάτον τὸν φεγγάριν Οἰν. ‘Πόφα πίρων ἀλήσῃ τὸ λαχτόρι (κατὰ ταύτην τὴν νύχτα πρὸιν λαλήσῃ δὲ ἀλέκτωρ) Καππ. || Παροιμ. ‘Αντρα φέλω, ἀπόψε τὸν φέλω (ἐπὶ τῶν ἀνυπομόνων) Κάρπ.

‘Απόψε μὲ τὸν ἀνεμο | κι αὔριο μὲ τὸν ἄγουρο
(ἐπὶ τῶν ὑπομενόντων μεγίστας ταλαιπωρίας δι’ ἐλπίδας
ἀβεβαίους) Ἡπ. || Ἀσμ.

Μάννα, νερὸ δὲν ἔχουμε καὶ τί φάμε πόφα;
Σωζόπ.

Κάτσι, μάννα μ’, κόμα πόφι μὰ γονοτάσσουμι κουβέντα
Σνίχ. Συνών. ἀπόσπερα 1, ἀποσπέρα 3.

ἀποψὲς ἐπίρρο. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) ἀποδανοψὲς Κρήτ. ἀποστανοψὲς Κρήτ.

‘Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρο. ψέσ, παρ’ δὲ ψέσ.

1) ‘Απὸ τῆς ἑσπέρας τῆς χθὲς κοιν.: ‘Εφυγε ἀποψές. ‘Αποψὲς ψώνισα γιὰ σήμερα κοιν. Πρ. καὶ Ἀποφθέγμ. Migne P. G. 65, 108 B «ἀπὸ δψὲ σιωπῶντες». Συνών. ἀποψαργά. 2) ‘Απὸ χθὲς πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.): ‘Αποψὲς δὲν ἔβαλα τίποτα ’ς τὸ στόμα μου. ‘Ας ἐπήγαινες ἀποψὲς ἐνιαχ. Δὲ δὸν εἴδα ἀποδανοψὲς Κρήτ. ‘Αποψὲς ὡς τασήμερα ντό ἔσυρα! (ὑπέφερα) Κερασ. Συνών. ἀποχτέσ.

ἀποψηλὰ ἐπίρρο. κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.) ἀποψ’λὰ βόρ. ίδιωμ. ‘ποψηλὰ ἐνιαχ. ‘πουψ’λὰ ἐνιαχ. βορ. ίδιωμ.

‘Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρο. ψηλά. Ή λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

‘Εξ ὑψους ἔνθ’ ἀν.: ‘Επεσε ἀποψηλὰ καὶ χτύπησε κοιν. ‘Αποψηλὰ ἔρθεν ἔναν λαλίαν Χαλδ. || Αίνιγμ.

Μιὰ κυρὰ βασιλισσα | ἀποψηλὰ κατέβαινε
πέντε τὴν ἀρπάζανε, | ’ς τὸν τοῖχο τὴν κολλάγανε
(ἡ μύξα) Πελοπν. (Χατζ.) ‘Αντίθ. ἀποχαμηλά.

ἀπόψηλος ἐπίθ. ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παληκάρ. 7 Α’Εφταλ. Μαζώχτρ. 14 —Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

‘Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιθ. ψηλός.

Πολὺ ὑψηλός, ὑπερύψηλος ἔνθ’ ἀν.: ‘Η αὐγὴ μὲ τὸ φτερωτὸ ποδάρι ἀγγίζει τοὺς ἀπόψηλες κορφὲς ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ’ ἀν. Τὰ βουνὰ δλοτρόγυρα ἀκόμη περὸ ἀποψηλὰ καὶ περὸ περήφανα Α’Εφταλ. ἔνθ’ ἀν.

ἀπόψημα τό, Κάσ. ‘πόψημα Ρόδ.

‘Εκ τοῦ ρ. ἀποψήνω. Πρ. καὶ μεταγν. ἀφέψημα.

‘Ἐν τῇ τυροκομίᾳ τὸ ἐν τῷ λέβητι ὑπόλειμμα βρασθέντος καὶ καθαρθέντος βουτύρου χρησιμοποιούμενον ἐπίσης πρὸς βρῶσιν ἔνθ’ ἀν.: ‘Ασμ.

Καὶ πῶς νὰ τὰ ξεχάσω γώ, Κάσσο μου, τὰ καλά σου,
ποῦ φασ ἀπὸ τὸ βότυρο καὶ τὸ ἀποψήματά σου;
Κάσ. Συνών. καθούρροι.

ἀποψήνω πολλαχ. ἀποψένω ἐνιαχ. ἀποψήνου πολλαχ. βορ. ίδιωμ. ἀποψένου ἐνιαχ. βορ. ίδιωμ.

‘Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ψήνω.

Ψήνω ἐντελῶς, συμπληρώνω τὸ ψήσιμον, εἴτε τὴν ὅπτησιν εἴτε τὴν ἕψησιν κοιν.: ‘Οταν ἀποψήσῃς τὸ φαεῖ, νά φθης ποῦ θέλω νὰ σοῦ πῶ. Δὲν ἀποψήθηκε ἀκόμη τὸ φωμά. Δὲν ἀφησεις τὸ κρέας ν’ ἀποψήθῃ καὶ δὲν τρώγεται πολλαχ.

ἀποψινδς ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. ἀποψ’νος βόρ. ίδιωμ. ἀποψεινός Ἡπ. —Α’Εφταλ. Μαζώχτρ. 86 —Λεξ. ‘Ηπίτ. Δημητρ. ἀποψινός Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀποψινός Μακεδ. (Βελβ. Μελέν.) ἀποψινός Λέσβ. ἀποψινός Ηπ. (Ζαγόρ.) ἀποψερός Κρήτ. Μῆλ. Σύρ. ‘πογινός ἐνιαχ. ‘πουψ’νος ἐνιαχ. βορ. ίδιωμ.

‘Εκ τοῦ ἐπιρρο. ἀπόψε καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινός. ‘Ο τύπ. ἀποψεσινός ἐκ τοῦ ἀπόψες (ἰδ. ἀπόψες). ‘Ο τύπ. ἀποψερός κατ’ ἐπίδρασιν τοῦ σημερ’νος (ἰδ. σημερ’ινός).

1) ‘Ο τῆς παρελθούσης νυκτὸς σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ.ά.): ‘Ο ἀποψινός μου ὑπνος ἥτανε κακός. Τὴν ἀποψινή νύχτα πέρασα ἀσκῆμα σύνηθ. Τ’ ἀποψ’νά μας γλέντια δὲ τὰ ματαβλέπουμε ‘Ηπ. (Ζαγόρ.) Τ’ ἀποψινὸν ἡ νύχτα ξημέρωμαν ’κ εἶδεν Κερασ. || Φρ. Είναι ἀποψεινός (είναι μεθυσμένος ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ) Λεξ. Δημητρ. || Ασμ.

Μάννα, δρωμαν ἔλεπα τὸ ἀποψινόν τὴν νύχταν Χαλδ. 2) ‘Ο τῆς σημερινῆς ἑσπέρας ἡ νυκτὸς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.): Χορὸς ἀποψινός. Γεορτὴ ἀποψινή. Φαεῖ ἀποψινὸ κοιν. ‘Αποψερόν φωμὶ Μῆλ. Τ’ ἀποψινόν τὸ φαεῖ μ’ θὰ τρώγ’ ἀτο πουρνὰ Χαλδ. || Γνωμ.

Τὸν ἀποψερόν θυμὸ | φύλαγέ τον τὸ παρονό (ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔνεργῃ τις ἐν ὧρᾳ θυμοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην, ὅπότε είναι ἥρεμος) Σύρ.

ἀποψιψικάζομαι Νάξ. (Απύρανθ.)
‘Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ψιψικάζομαι.
Τελειώνω τὸ ψιψικάσμα, κατούρημα.

ἀποψοφῶ Κρήτ. κ.ά. —Λεξ. Δημητρ.

‘Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ψοφῶ.
‘Επὶ ἀγέλης ζώνων, ἀποθνήσκω ἐξ ὀλοκλήρου ἔνθ’ ἀν.: ‘Οφέτος ἔπιασε κούνο καὶ ἀποψοφήσανέ μου τὰ δῖα Κρήτ. || Φρ. Ποῦ ν’ ἀποψοφήσῃ τὸ σόι του! (ἀρά) Λεξ. Δημητρ.

ἀποψυχῆς ἐπίρρο. ἀμάρτ. ἀποψυχῆς Καππ. (Αξ.) ἀποψῆς Καππ. (Μαλακ.) ἀμποψυχῆς Καππ. ἀμποψῆς Καππ.

Πιθανῶς ἐκ τῆς φρ. ἀπὸ ψυχῆς. Κατὰ ΠΚαρολίδ. Γλωσσάρ. 141 Ισως ἐκ τῆς φίζης ἀμβ- σημαινούσης ἐν πολλαῖς λέξεσιν ἔξογκούσθαι, οἰδαίνειν, ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,325 ἐκ τοῦ ἀπάνω καὶ ψυχὴ καὶ ΣΨάλτην ἐκ τοῦ ἀμφω καὶ ψυχή.

Μὲ ψυχήν, βρέφος εἰς τὴν κοιλίαν, ἐπὶ ἐγκύων γυναικῶν. Πρ. δίψυχος.

ἀποψύχητα ἐπίρρο. Σύμ.

‘Εξ ἀμάρτ. ἐπιθ. ἀποψύχητος, δὲν ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποψυχητὸς <ἀποψυχω χω τοῦ ἀρκτικοῦ ἀ- λαβόντος στερητ. σημ. δι’ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ιδ. α- στερητ. 2α.

‘Ανευ ἀναπαύσεως, χωρὶς νὰ ξεκουρασθῇ τις: ‘Ἐνήβην ἀποψύχητα (ἐνήβην = ἀνέβη).

ἀποψύχομαι ἀμάρτ. ‘ποψύχομαι Σύμ. ἀποψιχῆς ἀμάρτ. ἀποψυδίζω Πόντ. (Οφ. Σαράχ.) ἀποψίζω Πόντ. (Ζησιν. Οφ.)

